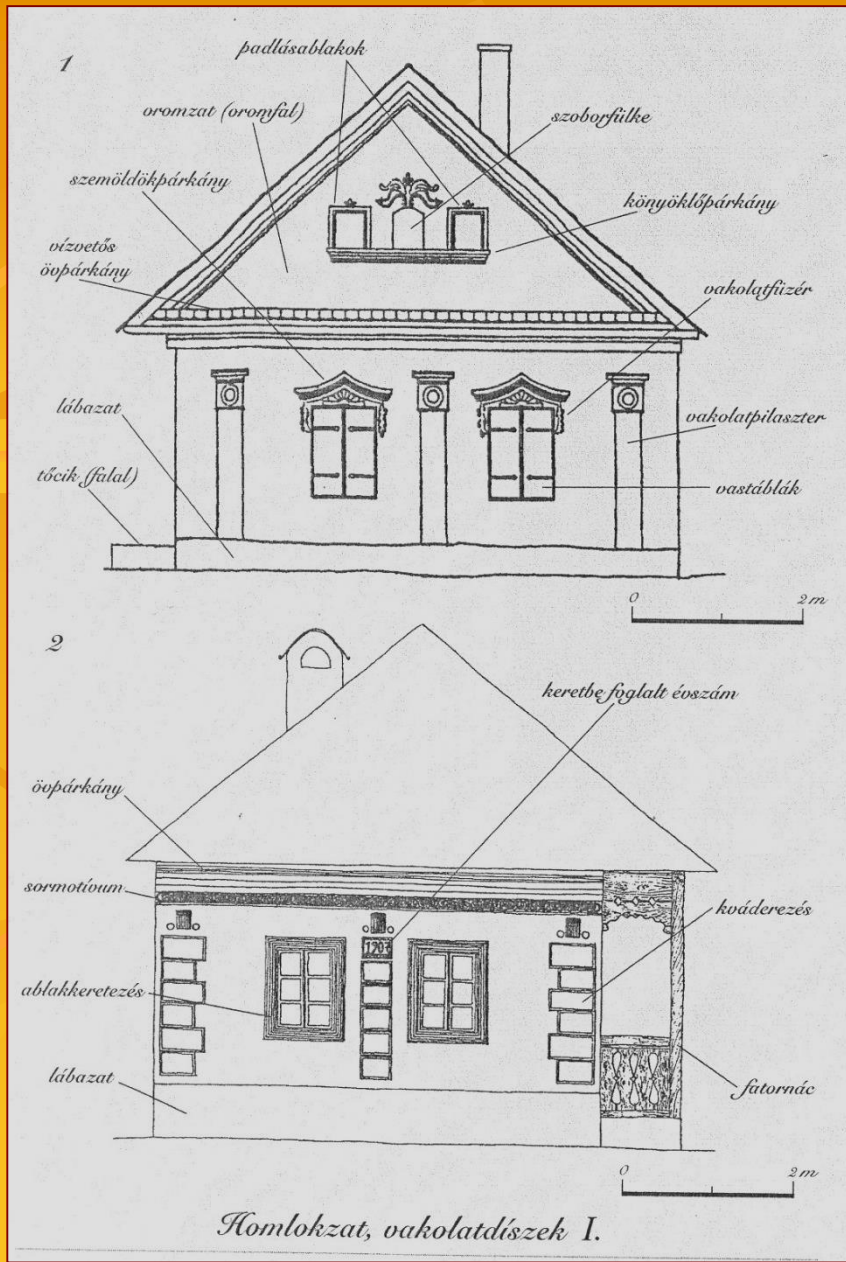
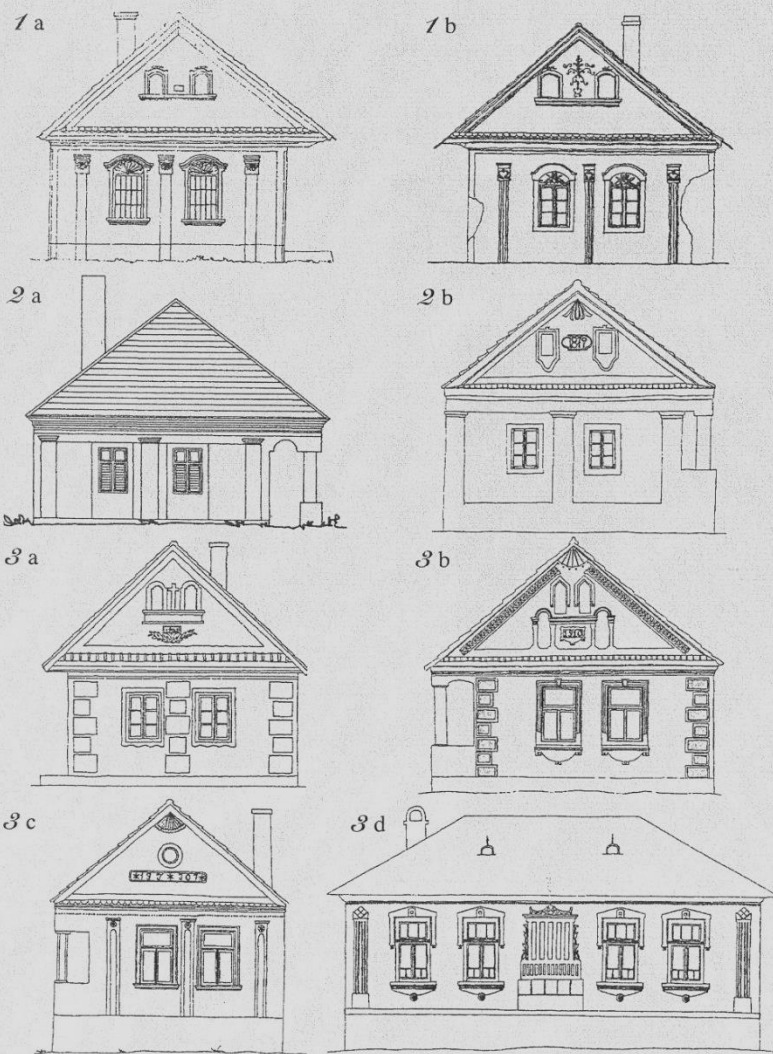

Szendrő vidékének népi építésze

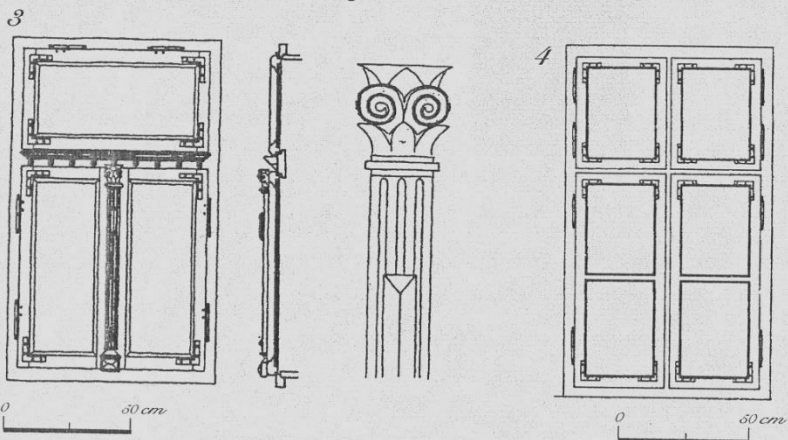
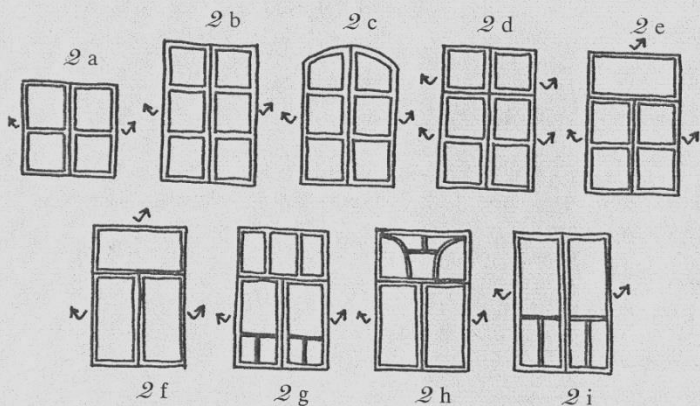
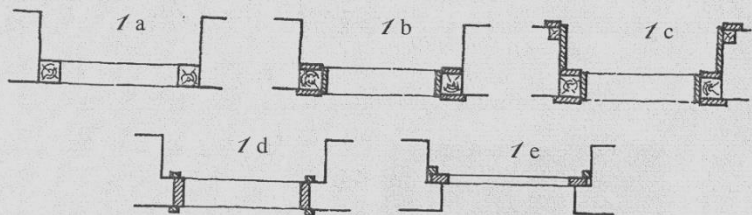
A lakóház homlokzata, vakolatdíszzei

Homlokzat, vakolatdíszek II.

1. Barokkos homlokzatok: (a) Perkupa, 19. század vége (Vas T., 1978), (b) Perkupa, 19. század vége (Vas T., 1978); 2. Klasszicista homlokzatok: (a) Gömörszőlős, 19. század vége (Balassa M. I., 1997), (b) Égerszög, 1879; 3. Eklektikus homlokzatok: (a) Bódvarákó, 1903 (Vas T., 1978), (b) Szinpetri, 1910, (c) Égerszög, 1907, (d) Bódvaszilás, 20. század eleje.

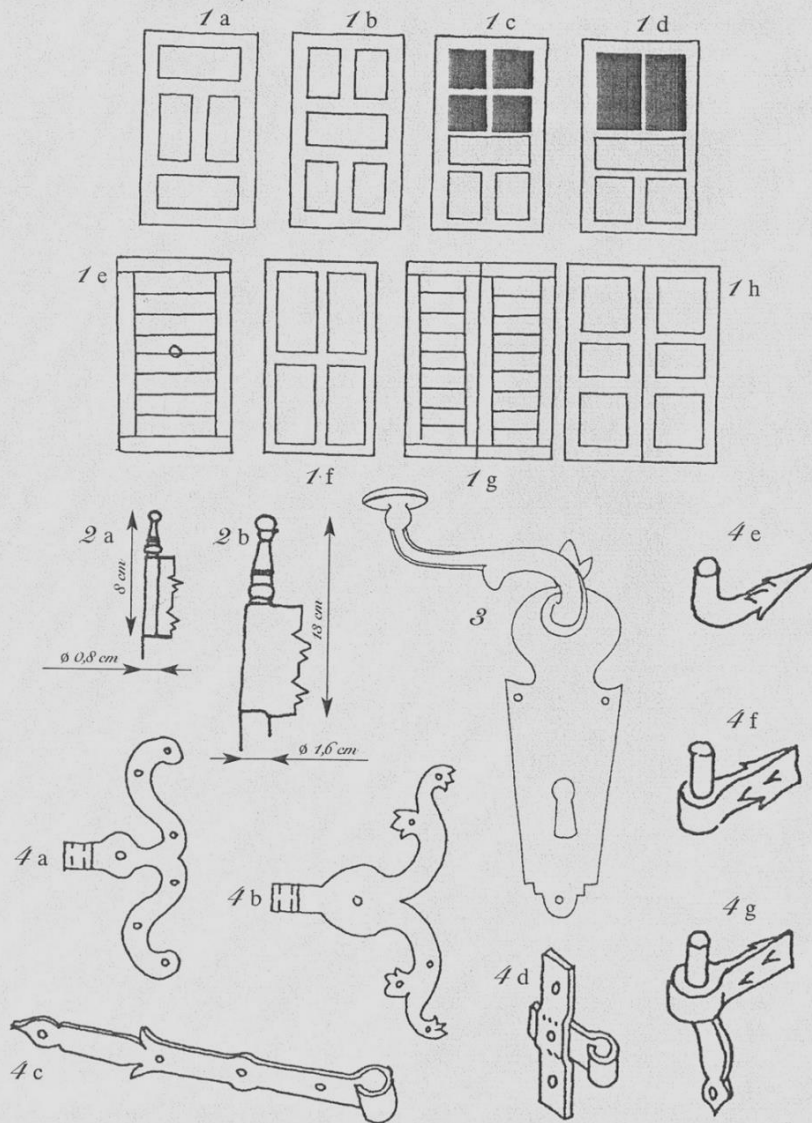
Homlokzat-stílusok

Nyílások (ablakok, ajtók) I.

1. Ajtó- és ablaktokok: (a) ácsok, (b) borított ácsok, (c) borított ácsok béléssel, (d) pallótok, (e) gerébtok (Barabás J. – Gilyén N., 1979); 2. (a–i) Ablakformák a nyílásirányok jelölésével; 3. Háromnyílós rátétdíszes ablak, Jósvafő (Varga L.-né – Zsanda Zs., 1994); 4. Négynyílós ablak.

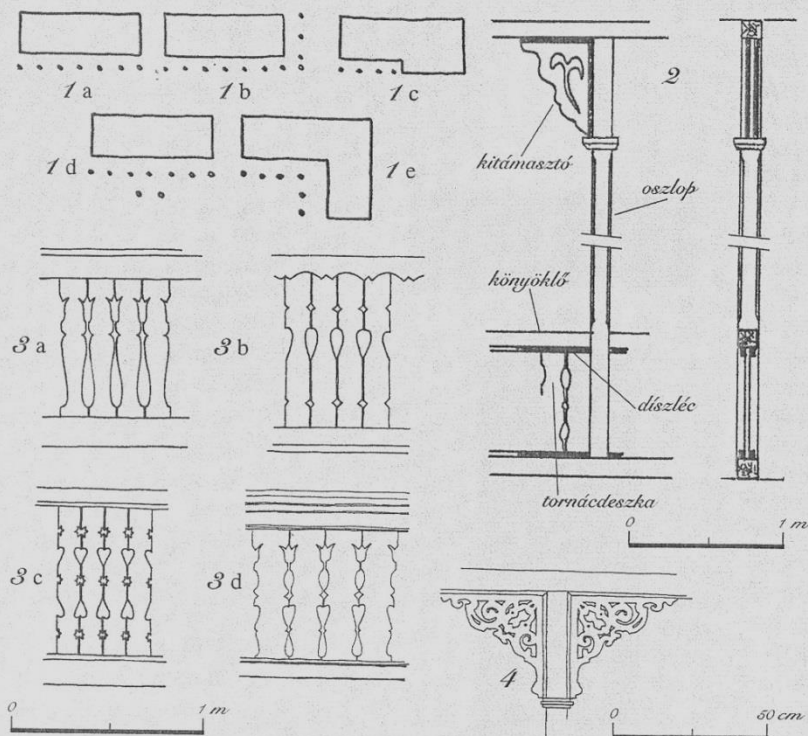
Nyílászárók 1.

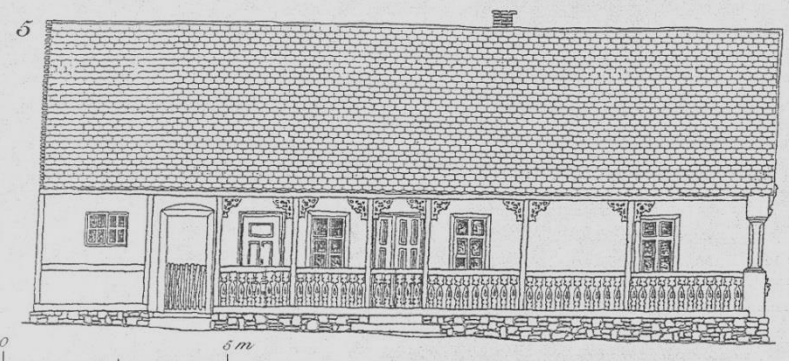
Nyílászárók (ablakok, ajtók) II.

1. Ajtóformák: (a-d) bejárati és szobaajtók, (e-g) istálló- és pinceaajtók, (h) bejárati köpenyajtó; 2. Diópántok (a) ablakról és (b) ajtóról; 3. Ajtócímer és kilincs, Tornabarakony; 4. Ajtóvasalások: (a-d) kovácsolt hevederpántok, (e-g) kovácsolt támkúpok karmos beverőkkel (Istvánfi Gy., 2006).

Nyílászárók 2.

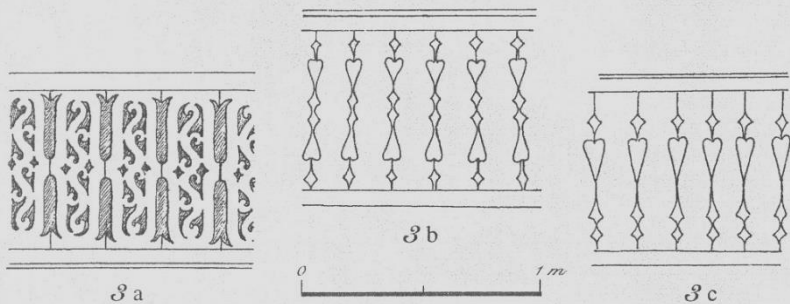
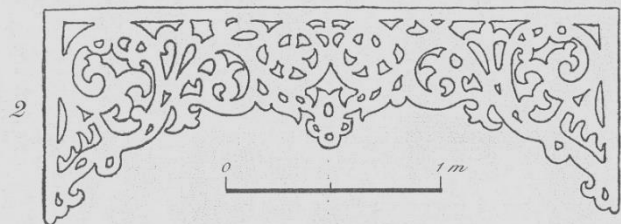
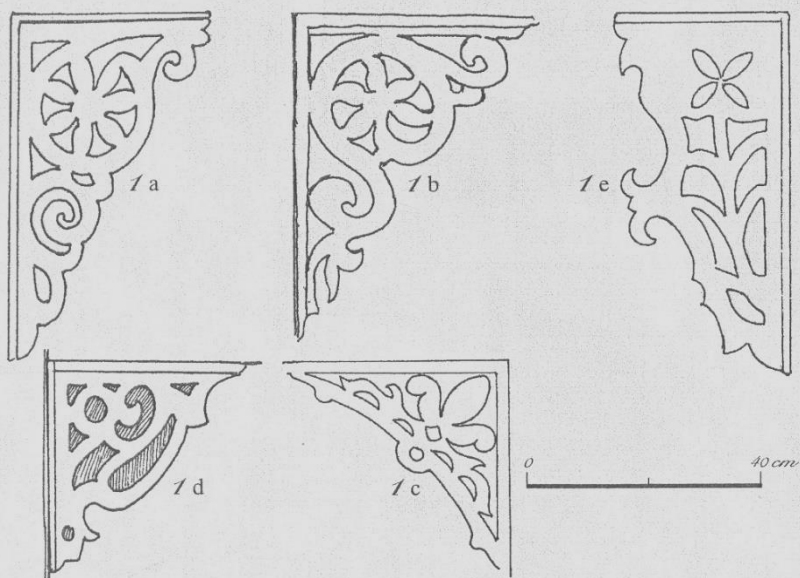

Tornác 1.

Tornác I.

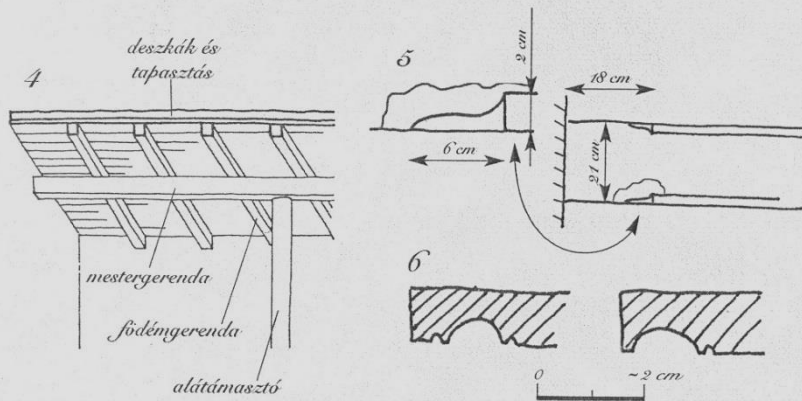
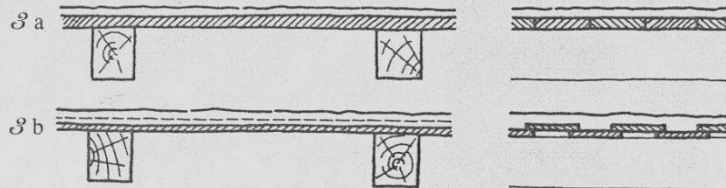
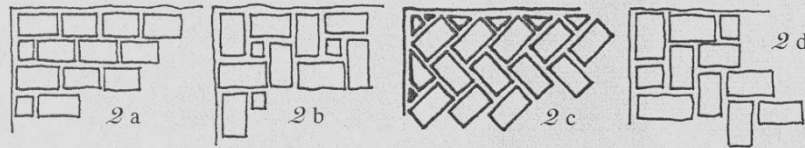
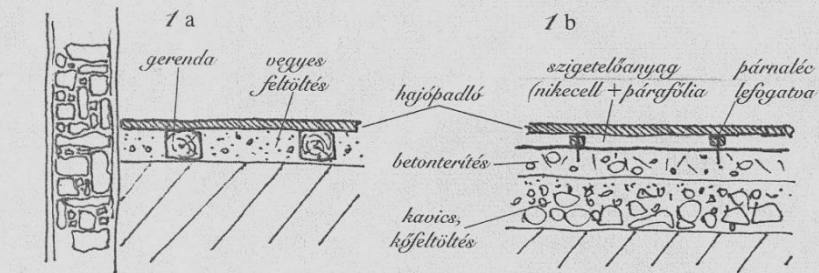
1. Tornáctípusok: (a) oldaltornác, (b) homloktornác, (c) tört tornác, (d) oldaltornác kiugróval, (e) vinkelyt követő tornác; 2. Általános tornácszerkezet; 3. Tornác mellvédeszkái: (a) Tornaszentjakab, (b, c) Bódvalenke, (d) Bódvaszilás; 4. Oszlopkitémasztó: Bódvaszilás; 5. Oldaltornác, Jósza (Varga L.-né – Zsanda Zs., 1994)

Tornác II.

1. Oszlopkitámasztók: (a) Szuhafőről, (b) Kelemérről, (c) Gömörszőlősről, (d, e) Trizsból (É. Kovács J., 2004).; 2. Tornácoszlop-összekötő dísz Kelemérről (É. Kovács J., 2004); 3. Tornáceszkák: (a) Kelemérről, (b) Trizsból, (c) Aggtelekről (É. Kovács J., 2004).

Tornác 2.

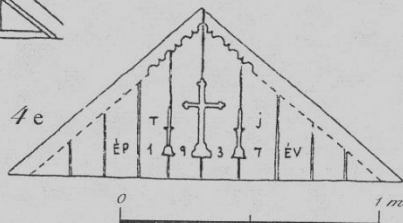
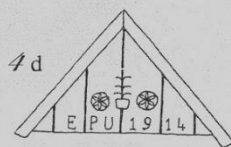
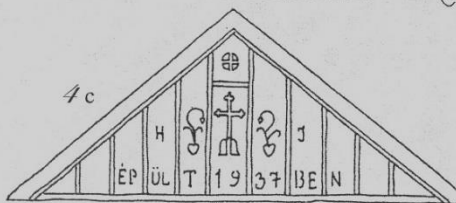
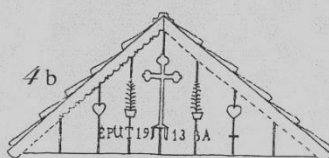
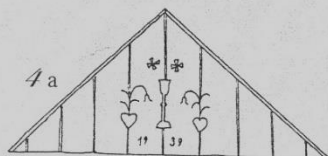
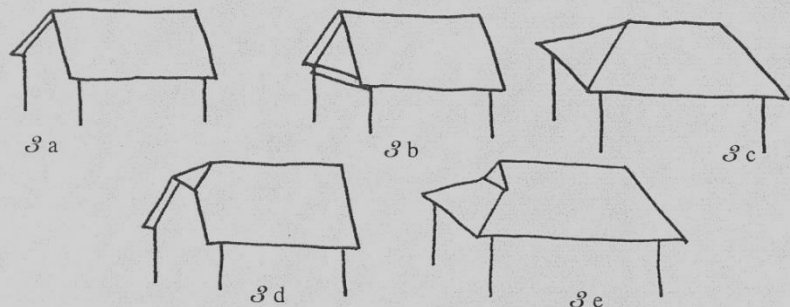
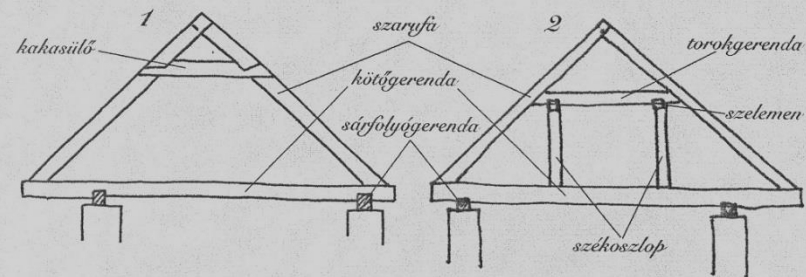

Burkolatok, padlók / Födém

Burkolatok, padlók. Födém

1. Hajópadló rétegrendjei: (a) hagyományosan, (b) szigeteléssel; 2. Téglaburkolatok (a-d); 3. Födém típusok: (a) pallófödém, (b) deszkafödém (Barabás J. – Gilyén N., 1979); 4. Deszkafödém mestergerendával és alátámasztóval (Barabás J. – Gilyén N., 1979); 5. Gerendavégek faragása; 6. Gyalult födémdeszka-profilok.

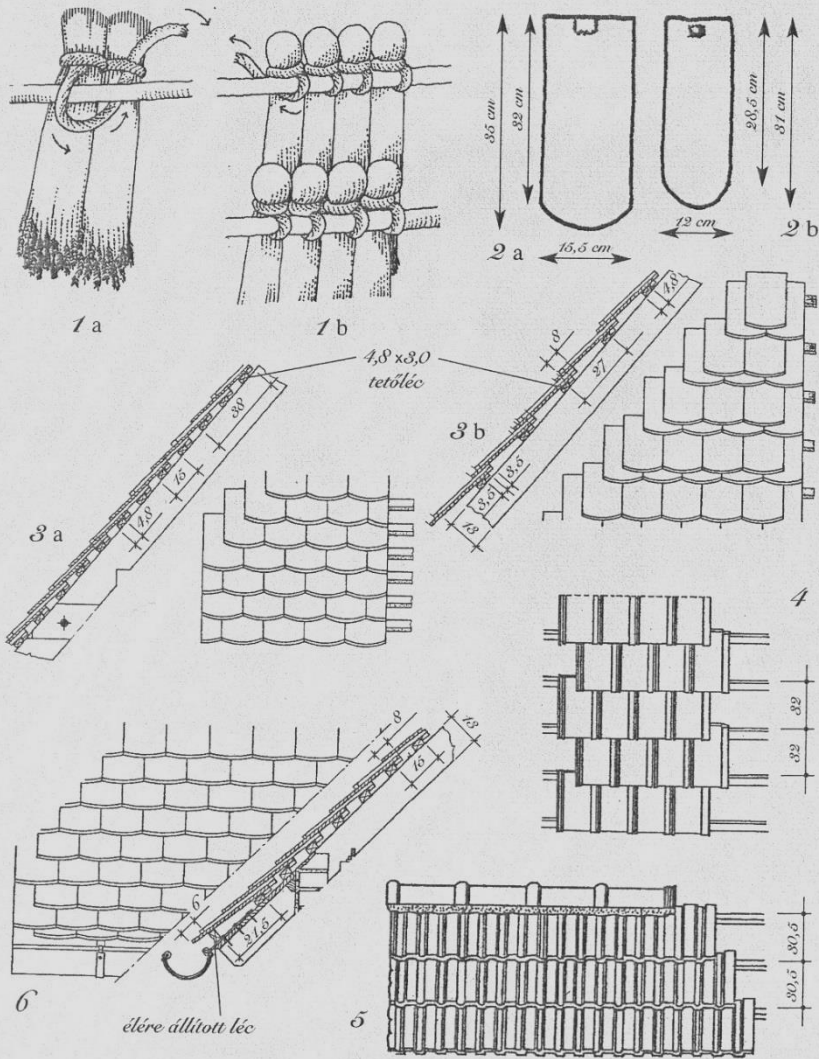

Tetőszerkezet, tetőforma

1. Egyszerű tető; 2. Állószékes fedélszék; 3. Jellemző tetőformák: (a) nyeregtető, (b) egysoros vízvetős nyeregtető, (c) kontyos nyeregtető, (d) csonkakontyos nyeregtető, (e) füstlyukas nyeregtető; 4. Fűrészelt oromdeszkák: (a–c) Hidvégárdó, (d–f) Szögliget.

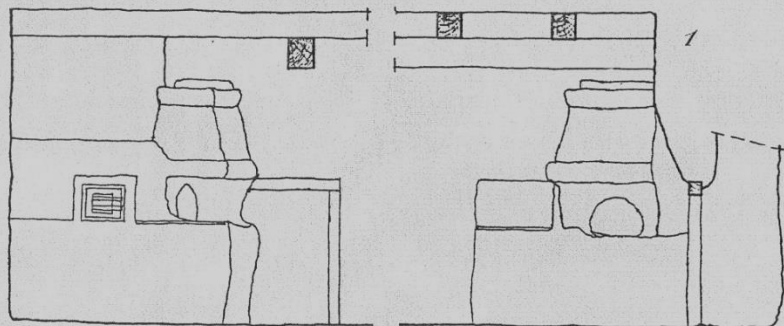
Tetőszerkezet, tetőforma

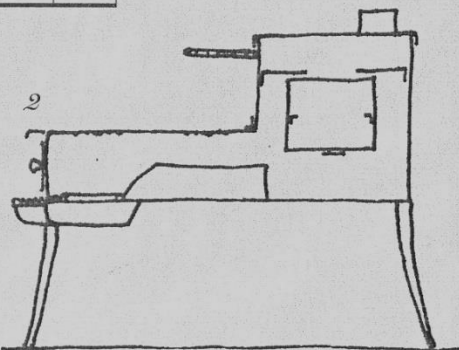
Héjazat

1. Zsúpkötés módjai: (a) simaszúp kötése, (b) páros fejesmatring, Teresztenye (Sabján T., 2007); 2. Hódfarkú cserepek: (a) lászipusztai, (b) imolai; 3. Hódfarkú cserépfedés (adatok cm-ben): (a) egysoros, (b) kétsoros (Fügedi L., 1986); 4. Fedés szalagcseréppel (adatok cm-ben) (Fügedi L., 1986); 5. Fedés sajtolt cseréppel (adatok cm-ben) (Fügedi L., 1986); 6. Ereszkiképzés (adatok cm-ben) (Fügedi L., 1986).

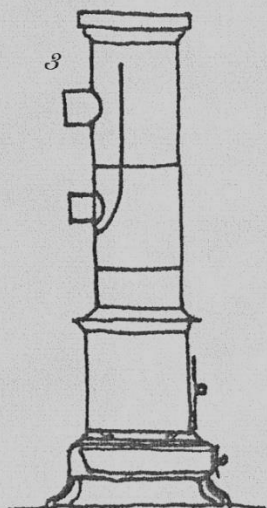
Héjazat (tetőfedés)

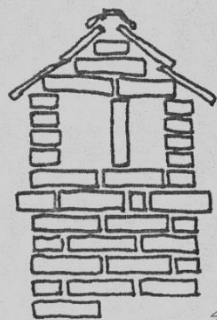
0 1 m

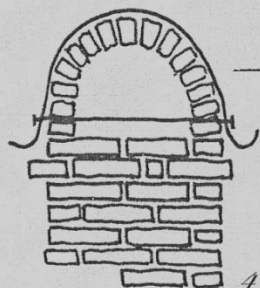
0 60 cm

0 60 cm

4 a

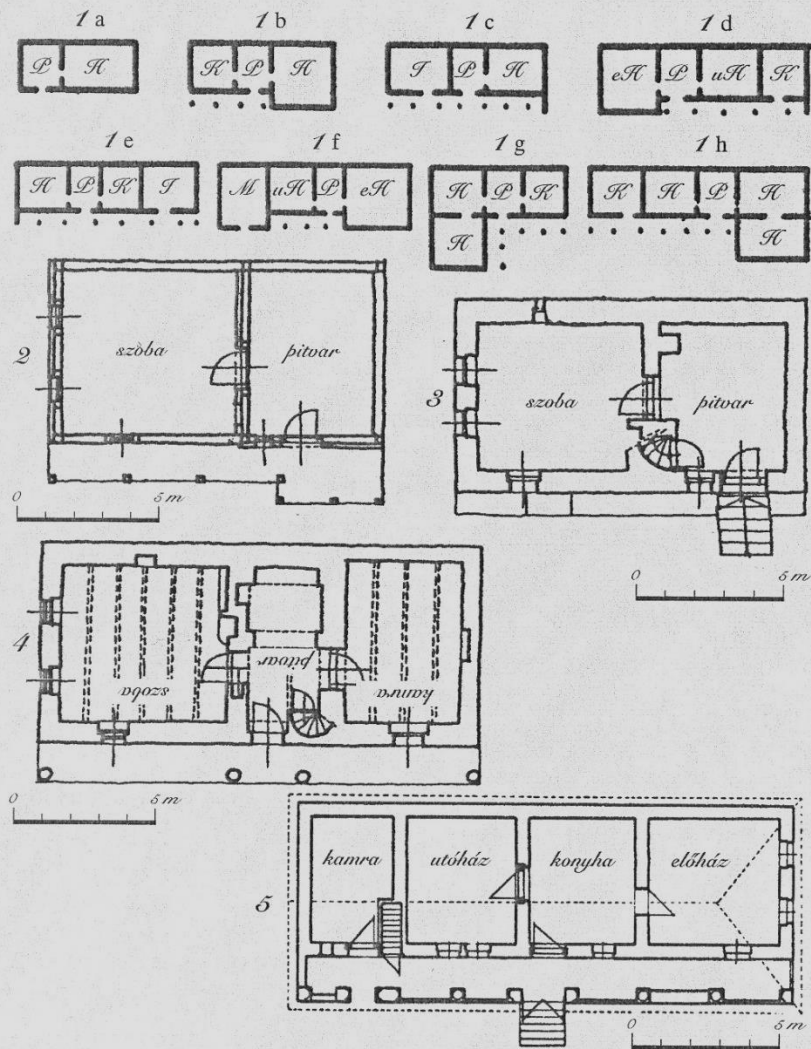

4 b

Tüzelőberendezések, tűzhelyek, kéményfejek

1. Kemence és falasmasina elől- és oldalnézetben, Perkupa (Glózer L., 1982);
 2. Csikómasina metszete; 3. Öntöttvas kályha metszete; 4. Kéményfejek: (a) nyereg-
 tetejű, (b) bolthajtásos.

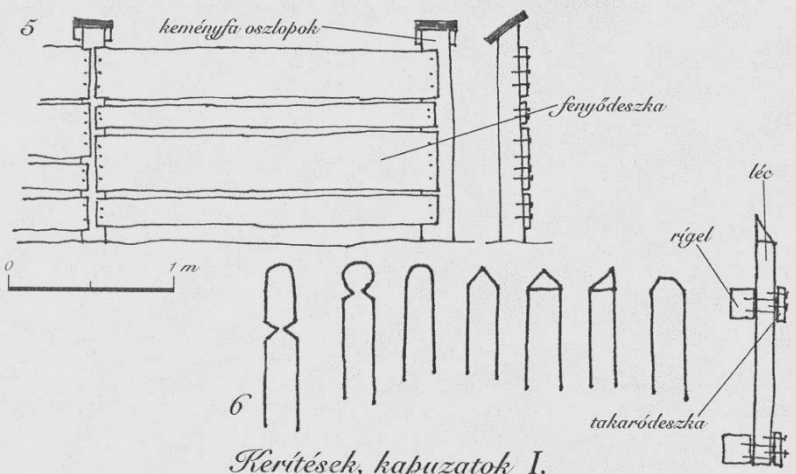
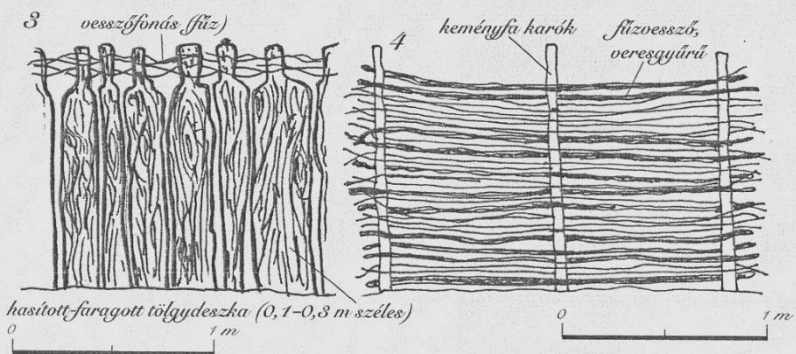
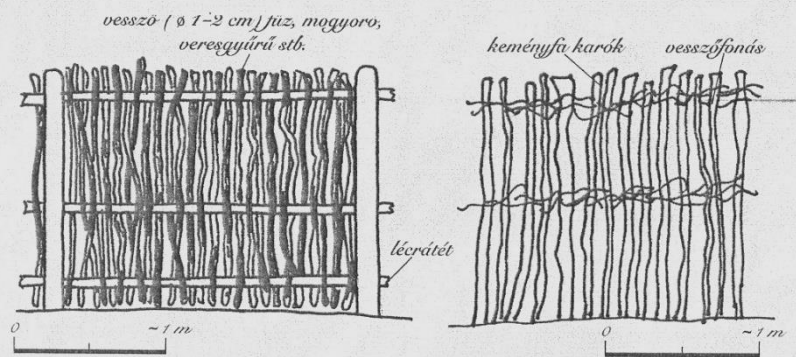
Tüzelőberendezések, tűzhelyek, kémények

A lakóház, alaprajz és funkciók I.

7. Házak alaprajzi változatai. H = ház, P = pítar, konyha, K = kamra, I = istálló, eH = elsőház, uH = utóház. (a) Alsószuha, (b, f) Ragály, (c) Zubogy, (d, h) Zádorfalva, (e) Trizs, (g) Serényfalva (Dám L. – Rácz M., 1986); 2. Kéthelyiséges gerendavázis ház, Égerszög (Balassa M. I., 1994); 3. Kéthelyiséges kőház, Égerszög (Balassa M. I., 1994); 4. Háromhelyiséges ház, Égerszög (Balassa M. I., 1994); 5. Négyosztatú ház, Gömörszőlős (Dám L. – Rácz M., 1986).

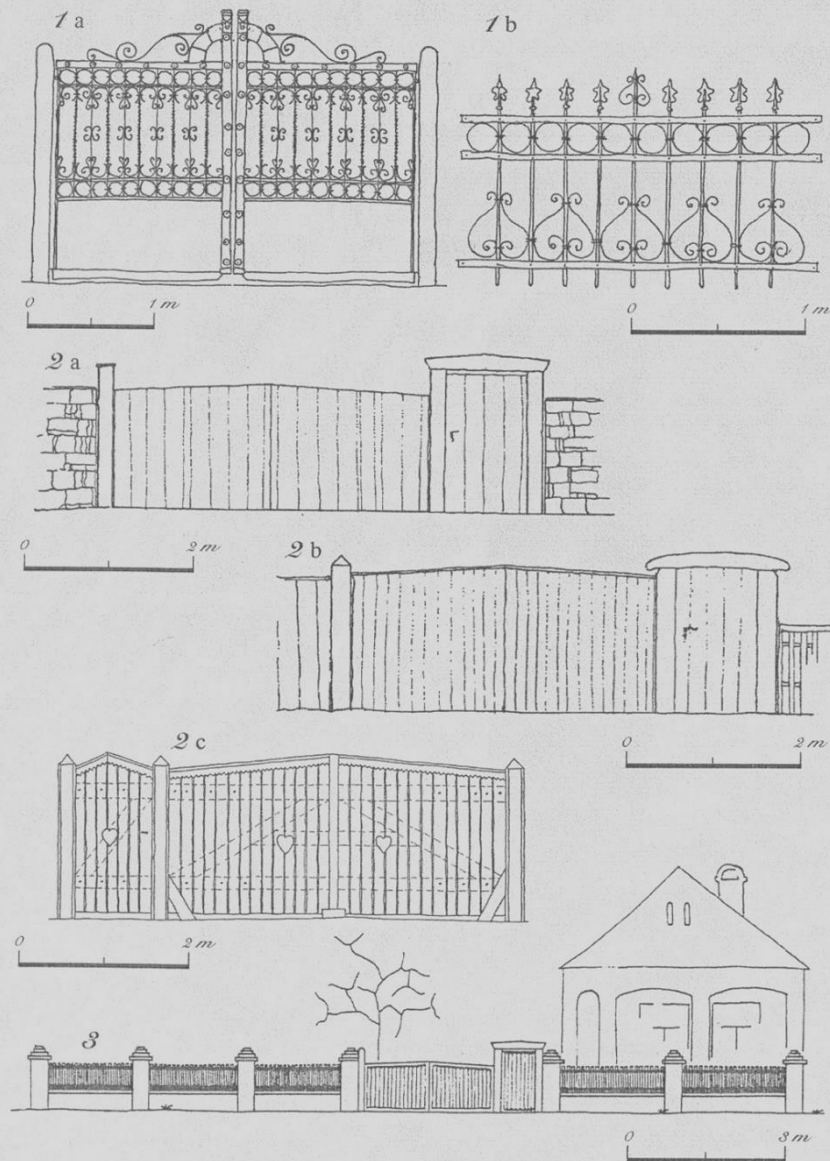
A lakóház alaprajza

Kerítések, kapuzatok I.

1. Paticskerítés; 2. Karókerítés; 3. Palánkkerítés; 4. Sövénykerítés; 5. Deszkakerítés
6. Kerítéslécformák.

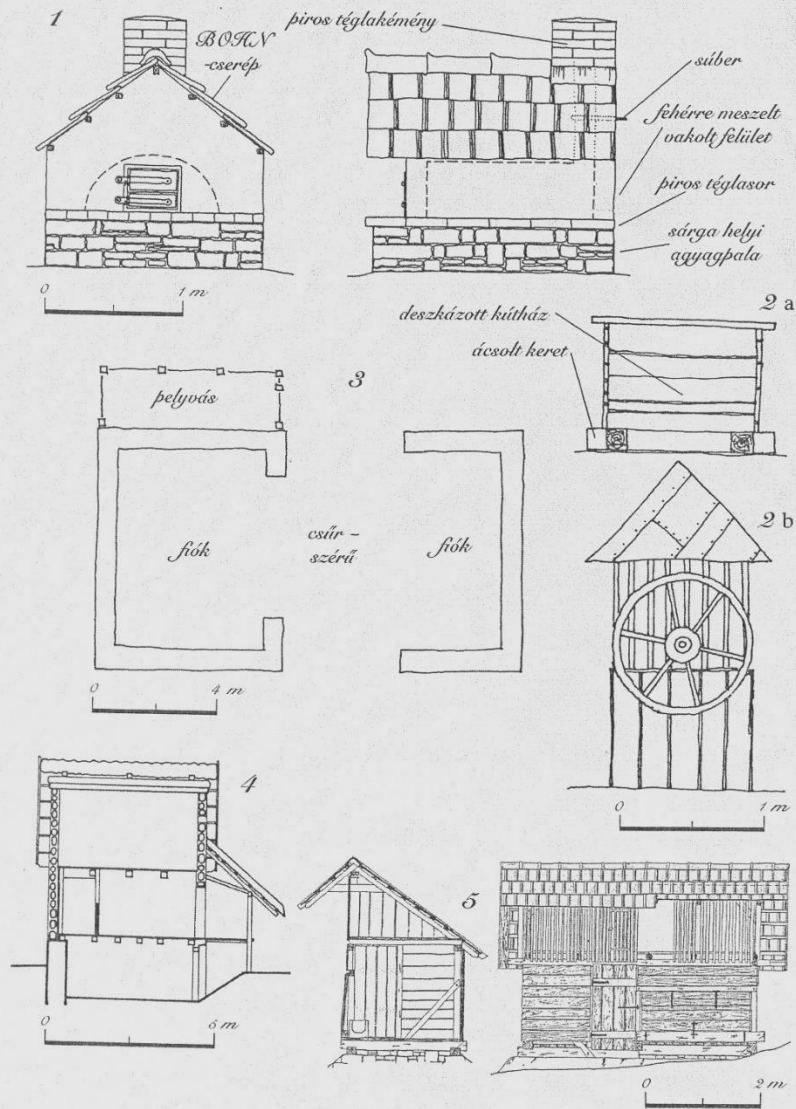
Kerítések, kapuzatok 1.

Kerítések, kapuzatok II.

1. Vaskerítés (a) kapuja és (b) mezője, Bódvaszilas; 2. Deszkekajuk: (a, b) Perkupa, (c) Jószaő (Varga L.-né – Zsanda Zs., 1994); 3. Léckerítés kőoszlopokkal és deszkekajukkal, Bódvaszilas.

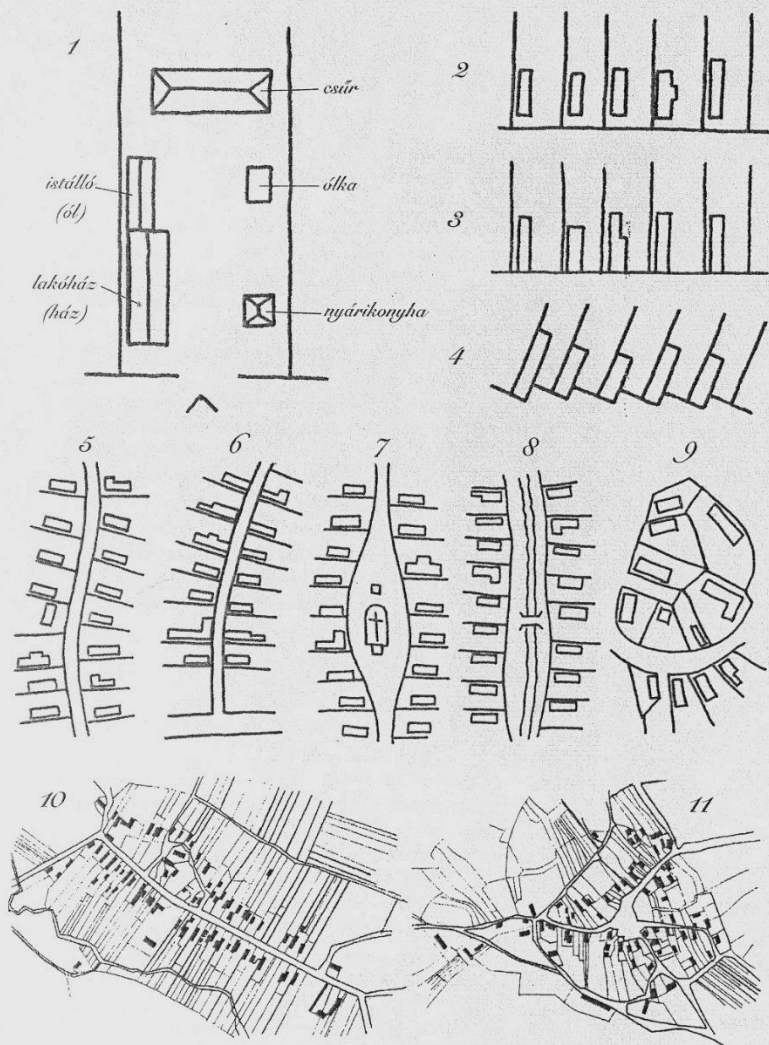
Kerítések, kapuzatok 2.

Egyéb épületek, építmények

1. Udvari kemence, Bódszaszilas; 2. Kútházak: rovott (a), kerekeskút (b); 3. Csűr alaprajza, Perkupa; 4. Gabonás hosszmetsete, Tornaszentandrás (Kecskés P., 1989); 5. Disznóól, Jósvafő (Varga L.-né - Zsanda Zs., 1994).

Melléképületek

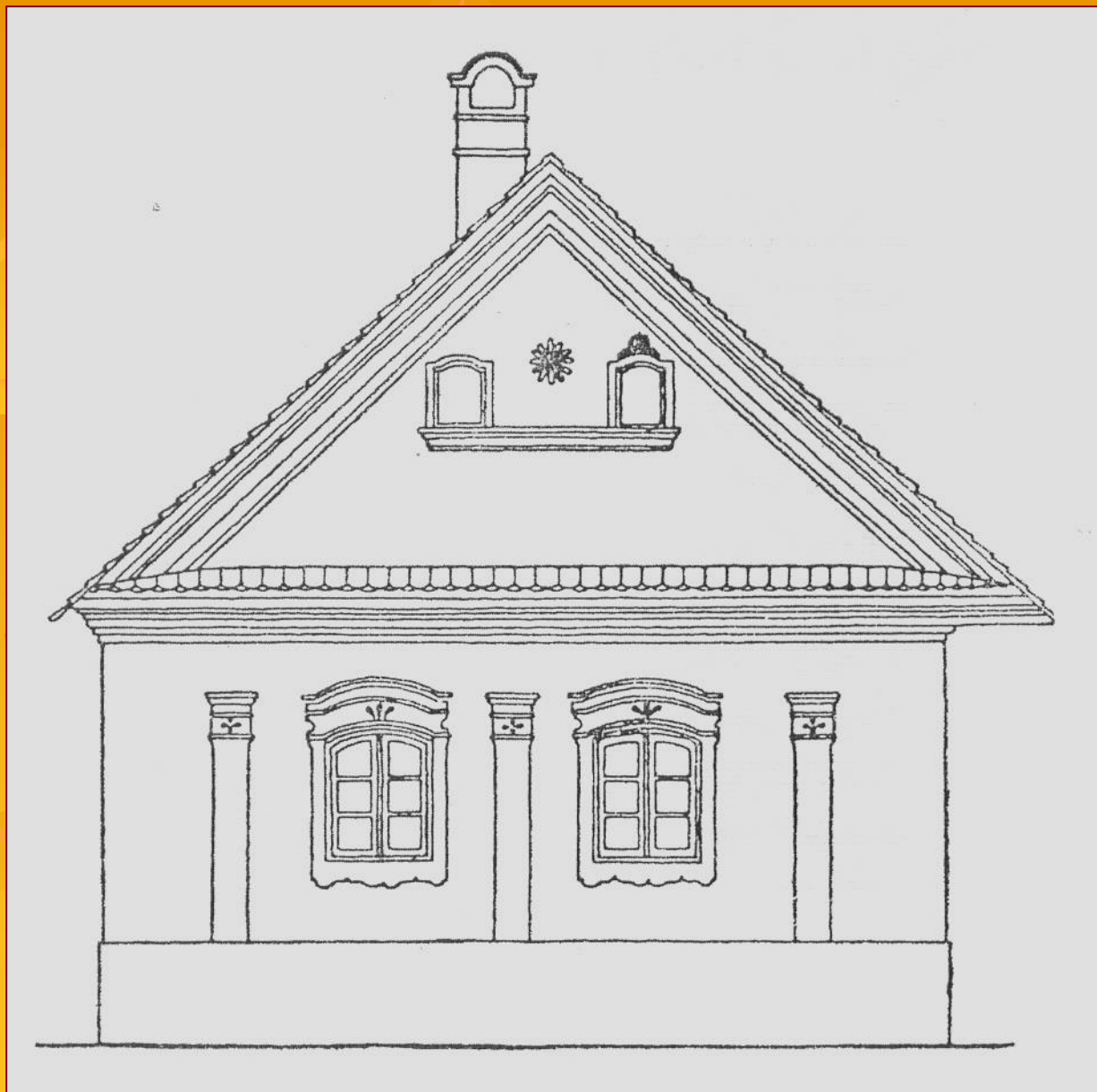

Általános településszerkezeti keretek

1. Keresztcsűrös udvar; 2. Előkeres beépítésű házsor; 3. Utcavonalas beépítésű házsor; 4. Fűrészfogas beépítésű házsor; 5. Úti falu; 6. Leágazó úti falu; 7. Orsós falu; 8. Völgyi falu; 9. Halmazfalu; 10. Úti falu szalagtelkekkel, Zubogy, 1868 (Szuhay P., 1982); 11. Halmazfalu szabálytalan telkekkel, Váróc, 1868 (Szuhay P., 1982).

Településszerkezet

**Perkupa
vakolatdíszes
lakóház
homlokzata, 1955**

Perkupai zsúpfedeleles, vakolatdíszes lakóház

Az előző képen bemutatott ház mai képe

Perkupati vakolatdíszes lakóház

Perkupai vakolatdíszes lakóházak

**Szendrő,
Kékfestőház**